

Komisjoni teatis – Kaitstud päritolunimetuse (KPN) või kaitstud geograafilise tähisega (KGT) koostisainet sisaldava toidu märgistamise suunised

(2010/C 341/03)

1. SISSEJUHATUS

1.1. Taust ja kontekst

Alates 1992. aastast on Euroopa Liit kujundanud välja konkreetset poliitikat seoses põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähistega ⁽¹⁾. Märgistamise direktiivis ⁽²⁾ on sätestatud lõpptarbijale töötlemata kujul tarnitava toidu märgistamise ja reklaami eeskirjad.

Kaitstud päritolunimetusi (KPN) ja kaitstud geograafilisi tähiseid (KGT) käsitlevate õigusaktidega on muu hulgas ette nähtud, et registreeritud nimetused on kaitstud otsese või kaudse kaubandusliku kasutamise eest registreerimisega hõlmamata toodete puhul, juhul kui asjaomased tooted on võrreldavad selle nimetuse all registreeritud toodetega või kui nimetuse kasutamine võimaldaks saada kasu kaitstud nimetuse mainest ⁽³⁾. Lisaks sellele on märgistamise direktiivis sätestatud, et toidu märgistus ja sellega seonduv reklaam ei tohi olla ostjat olulisel määral eksitavad, eelkõige seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu olemus, määratletus, omadused ja koostis ⁽⁴⁾.

Arvestades seda konteksti ja võimalust, et KPNi või KGTga toote esinemine toidu koostisainena võib iseenesest anda asjaomasele kvaliteettootele olulise turueelise, tuleks siiski tagada, et toidu märgisel olev viide KPNi või KGTga toote kasutusele oleks tehtud heas usus ega oleks tarbijat eksitava iseloomuga.

1.2. Suunised

Teatistes põllumajandustoodete kvaliteedipoliitika kohta (KOM(2009) 234) võttis komisjon kohustuse koostada suunised selliste töödeldud toodete märgistamise kohta, mille koostisaineks on geograafilise tähisega toode.

Suuniste eesmärk on tuua näiteid selles valdkonnas kohaldatavatest õigusaktidest lähtuvalt ja aidata ettevõtjatel määrata kindlaks lubatud tegevuse piirid. Eelkõige on suunised ette nähtud selleks, et kajastada komisjoni seisukohta järgmistes küsimustes:

— KPNi või KGTna registreeritud nimetuse kasutamise tingimused sellise toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel, mis sisaldab registreeritud nimetusega koostisainet;

— hea tava, mis tagab, et KPNi või KGTna registreeritud nimetusega koostisainet ei kasutataks toidus lubamatul viisil, mis kahjustaks registreeritud nimetusega toote mainet või eksitaks tarbijat töödeldud toote koostise osas.

Suuniste järgimine on vabatahtlik.

Suunistes osutatud näited on üksnes illustreeriva iseloomuga ega ole seotud komisjonile teadaolevate olukordade või vaidlustega.

Suunised ei kujuta endast KPNe või KGTsid käsitlevate Euroopa Liidu õigusaktide ega märgistamise direktiivi õiguslikult siduvat käsitlust. Selline käsitlus kuulub üksnes Euroopa Liidu Kohtu pädevusse; kui tegemist on küsimusega, kas teatavate toodete märgistus võib ostjat või tarbijat eksitada, või kui on vaja teha kindlaks, kas müüginimetus on petliku iseloomuga, kuulub see liikmesriigi kohtu pädevusse ⁽⁵⁾.

Käesolevaid suuniseid võib vajaduse korral muuta.

2. SOOVITUSED

Lähtudes eespool osutatud tähelepanekutest soovib komisjon esitada alljärgnevalt rea soovitusi, mis hõlmavad ühest küljest üksikasjalikke eeskirju, millega reguleeritakse KPNi või KGTna registreeritud nimetuse ning Euroopa Liidus kasutusel olevate tähiste, lühendite ja sümbolite kasutamist registreeritud nimetusega koostisainet sisaldaval toidul, ning teisest küljest KPNi või KGTna registreeritud ning toidus koostisainena kasutatavate toodete nimetuste spetsifikaate.

2.1. Soovitused registreeritud nimetuste kasutamise kohta

1. Komisjon on seisukohal, et KPNi või KGTna registreeritud nimetuste esitamine toidu koostisainete loetelus oleks õiguspärane.

2. Ühtlasi leiab komisjon, et KPNi või KGTna registreeritud nimetuse võib esitada registreeritud nimetusega toodet sisaldava toidu müüginimetuse osana või müüginimetuse läheduses, samuti võib registreeritud nimetust kasutada vastava toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel, kui on täidetud järgmised tingimused.

⁽¹⁾ Nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 510/2006, põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (ELT L 93, 31.3.2006, lk 12) ning komisjoni 14. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1898/2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 510/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 369, 23.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiiv 2000/13/EÜ toiduainete märgistust, esitlust ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29).

⁽³⁾ Vt määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 13 lõike 1 punkt a.

⁽⁴⁾ Vt direktiivi 2000/13/EÜ artikli 2 lõike 1 punkt a.

⁽⁵⁾ Vt näiteks Euroopa Kohtu 2009. aasta otsus kohtuasjas Severi, C-446/07 (EKL, lk I-8041, punkt 60).

- Kõnealune toit ei tohi sisaldada mitte ühtegi „võrreldavat koostisainet” ehk mitte ühtegi koostisainet, millega saaks KPNi või KGTga toote täielikult või osaliselt asendada. Näitlikustades üldjoontes mõistet „võrreldav koostisaine”, leiab komisjon, et koostisaine „sinihallitusjuust” on võrreldav koostisainega „Roquefort”.
 - Lisaks tuleks registreeritud nimetusega koostisainet kasutada nii suures koguses, et see oleks kõnealuse toidu iseloomulike omaduste seisukohast oluline. Arvestades, et kõne alla võib tulla väga suur hulk erilaadseid juhtumeid, ei hakka komisjon välja pakkuma ühtselt kohaldatavat miinimumprotsenti. Näiteks KPNi või KGTga maitseaine üliväike kogus toidus võib teataval juhul tagada kõnealusele toidule tema iseloomulikud omadused. Samas on aga endastmõistetav, et kui toitu lisada üliväike kogus KPNi või KGTga liha, siis see ei saa toidu iseloomulikke omadusi tagada.
 - KPNi või KGTga koostisaine sisaldusprotsent peaks parimal juhul olema märgitud vastava toidu müüginimetuse osana või vahetult selle läheduses, müüginimetuse puudumise korral toidu koostisainete loetelus, kohe vastava koostisaine järel.
3. Isegi juhul, kui punktis 2 osutatud tingimused on täidetud, leiab komisjon, et registreeritud nimetusega kaasnevaid Euroopa Liidus kasutatavaid väljendeid, lühendeid⁽¹⁾ või sümboleid võib kasutada märgistamisel – toidu müüginimetuse osana või vahetult selle läheduses või siis toidu koostisainete loetelus – üksnes juhul, kui on üheselt mõistetav, et

toit ise ei ole KPNi või KGTna registreeritud toode. Vastasel korral oleks komisjoni arvates tegemist KPNi ja KGT maine ebaausa ärakasutamise ja tarbija eksitamisega. Näiteks müüginimetused „Pizza au Roquefort” (pitsa juustuga „Roquefort”) või „Pizza élaborée avec du Roquefort AOP” (juustuga „Roquefort” KPN valmistatud pitsa) ei ole komisjoni arvates probleemsed. Seevastu müüginimetus „Pizza au Roquefort AOP” (pitsa „Roquefortiga” KPN) oleks selgelt mittesoovitav, kuna selline müüginimetus võib jätta tarbijale mulje, et KPN käib pitsa, mitte juustu kohta.

4. Komisjon leiab, et kui toidus on kasutatud koostisainet, mis on võrreldav KPNi või KGTga koostisainega, peaks KPNi või KGTna registreeritud nimetus olema esitatud üksnes koostisainete loetelus samaväärselt muude seal loetletud koostisosadega. Eelkõige tuleks kasutada sama stiili, suuruse ja värviga kirjatähti.

2.2. Soovitused seoses KPNi või KGTna registreeritud ning toidus koostisainena kasutatavate toodete nimetuste spetsifikaatidega

Komisjon on seisukohal, et üksikasjad selle kohta, kuidas kasutada KPNi või KGTna registreeritud nimetusi toidu märgistamisel, ei peaks olema spetsifikaadis kindlaks määratud. Siinkohal on piisav tagatis see, et ettevõtjad järgivad ELis kehtivaid õigusakte. Märgistuse üksikasju võiks spetsifikaadis käsitleda üksnes juhul, kui nende abil püütakse lahendada selgelt kindlakstehtavat konkreetset probleemi ja kui need on objektiivsed, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad. Igal juhul ei tohi spetsifikaadis sätestatud võimalike üksikasjade eesmärgiks ega tagajärjeks olla kehtivate õigusaktide muutmine.

⁽¹⁾ Tegemist on väljenditega „kaitstud päritolunimetus” või „kaitstud geograafiline tähis” ja lühenditega KPN ja KGT.